

Milieu of Klimaat?

Landschapssymposium 2019
Daan Roovers, 30 oktober 2019

Milieu of klimaat

- Milieu
 - Lokaler (lieu = plaats). Omgeving. Umwelt
 - Omvattender
- Klimaat
 - Globaler
 - Beperkter (biodiversiteit)

Het Antropoceen

- Na het Pleistoceen, het Holoceen, nu het Antropoceen
- Het geologische tijdperk van de mens: Het aardse klimaat ondervindt de gevolgen van de menselijke activiteiten
- 1922: Alexei Pavlov
- Eugene Stoermer & Paul Crutzen (2000): global warming

Waar kunnen we landen?

- Bruno Latour (2017)
- Klimaat = politiek: herpolitisering van alle planetaire kwesties
- Het toneel neemt het spel over. De achtergrond is niet langer onveranderlijk
- Drie samenhangende verschijnselen
 - deregulering (sinds jaren '80)
 - klimaatontkenning (sinds 2000)
 - toename van de ongelijkheid (sinds de jaren '80)
- Metafoor van de Titanic
- 'Feiten blijven alleen robuust als ze worden geschraagd door een gemeenschappelijke cultuur, betrouwbare instituties een enigszins fatsoenlijk openbaar leven en een min of meer geloofwaardige media'

Waar kunnen we landen - vervolg

- Drie grote kwesties voor Europa
 - mondialisering-min
 - reactie van de aarde
 - vluchtelingenopvang

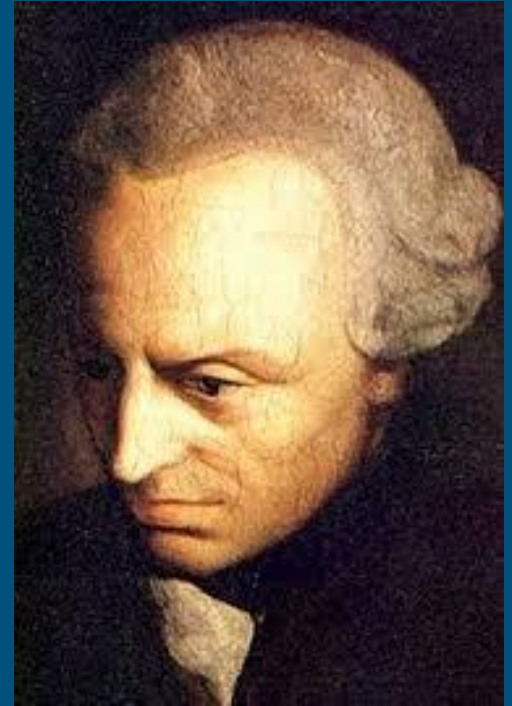
Socrates: Expertise in de politiek

- Socrates (469-399 v.Chr.)
- Filosofie relevant voor politiek & moraal
- Actie: dialoog
- Vooroordelen
- Scheepsbouw vs politiek
- Democratie

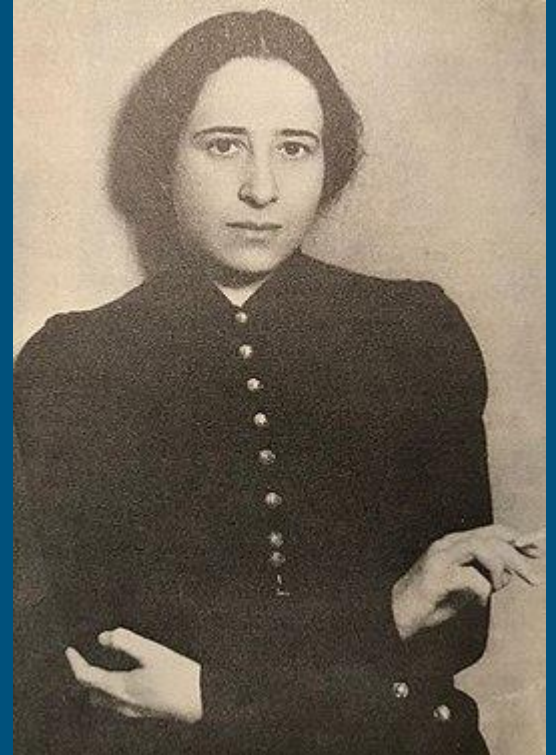
Immanuel Kant: Publiek denken

- Immanuel Kant (1724-1804)
- *Beantwortung des Frage: Was ist Aufklärung?* (1784)
- Privé vs publiek gebruik van het verstand
- Publiek denken
 - hardop
 - interactief
 - met het oog op onze gezamenlijkheid

Hannah Arendt (1906-1975)

- **Arbeid:** -> Privé
het domein van de biologie en de noodzaak
- **Werk:** -> Sociaal
het domein van de duurzaamheid,
het creëren
- **Handelen:** -> Publiek/Politiek
het domein van de vrijheid en het spreken

Wat is politiek niet?

- Beheer van administratieve kwesties
- Behoeftbevreeding en belangenbehartiging
- Het domein van producten en consumenten
- Sociale vraagstukken oplossen

Wat is het wel:

- Handelen: spreken en oordelen
- Herwaardering van het politieke moment van het samenleven
- Het beheer van de publieke ruimte
- Uiting van individualiteit en uniciteit

Verschillende reacties

- Verenigde Staten
- Nederland: de klimaattafels
- Frankrijk: vanaf okt 2019: 150 gelote burgers over CO2 uitstoot vermindering

De klimaattafels

Een voorbeeld: **Sectortafel Landbouw en Landgebruik**

Agrifirm/Agro NL - Brancheorganisatie Akkerbouw - Centraal Bureau
Levensmiddelenhandel - Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie - FNV
- Greenport Holland - Interprovinciaal Overleg - LTO Glaskracht - LTO Nederland -
Natuur & Milieu - Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt - Nederlandse
Vereniging Diervoederindustrie - Nederlandse Zuivel Organisatie - Rabobank -
Terreinbeherende organisaties - Unie van Waterschappen - Vereniging
Nederlandse Gemeenten - Vertegenwoordiger ministerie van Landbouw Natuur
en Voedselkwaliteit

Wij zijn de politiek

- Niet Den Haag, niet Brussel
- Landschap/milieu/klimaat: de politieke kwestie bij uitstek

